

La reforma s'adorm

La reforma de la Platja de Palma haurà d'esperar fins després de les eleccions autonòmiques i municipals. Tot i que no es reconeix oficialment, a la pràctica serà així. Més de mil alegacions durant el període d'exposició pública, crítiques d'hotelers, queixes de veïnats i comerciants i fins i tot dues manifestacions d'afectats per les expropiacions previstes, han aconsellat els polítics de deixar dormir la reforma.

Expropiacions aturades. A principi del mes d'agost passat, la comissionada del consorci per a la reforma de la Platja de Palma, Margarita Nájera, va presentar el pla general de reforma, sense entrar en detalls concrets. Anuncià que el govern de Zapatero s'implicaria a fons en el projecte i que hi preveia la inversió directa de 1.000 milions d'euros en deu anys. A més, anuncià que la inversió privada arribaria, en el mateix període de temps, a uns 2.000 milions més. Tanmateix, no donà detalls de les dues vies de finançament. Fins ara la inversió pública real ha estat més aviat minsa. Uns 16 milions i mig s'han dedicat a estudis i a fer el projecte, a més d'algunes

El projecte de reforma de la Platja de Palma, un dels més ambiciosos que s'han proposat a les Balears, s'adorm tot esperant les eleccions.

altres despeses d'organització. Però, quasi cinc anys després de ser anunciat per primera vegada –el febrer del 2006–, la realitat ha mostrat que allò que Zapatero va definir com “un exemple per a tot Europa de reconversió d'una zona turística madura” ha estat quasi no res. I allò que anuncià Nájera a l'agost, com a primera concreció seriosa de la suposada reforma, és en punt mort, si més no en el gruix d'actuacions immediates previstes.

En el moment de la presentació, Nájera no digué res de les expropiacions que tenia previstes el consorci. Això ho anuncià al cap de dues setmanes. La reacció social, malgrat ser en

ple mes d'agost, no es torbà a arribar. Els veïnats afectats s'apressaren a reunir-se, organitzar-se en plataformes i exigir a les autoritats municipals i balears que aturassin aquell “desbarat sense sentit”. El consorci dirigit per Nájera va comptar que prop de 300 habitatges havien de ser expropiats. Els veïnats afectats havien de ser allotjats en noves edificacions. Però passa que en la major part dels casos no anaven al mateix indret, sinó en una zona prevista expressament. En definitiva, en una nova barriada (el pla preveu 105 hectàrees de nova construcció). A quasi ningú no li agradà la perspectiva. En pocs dies, la rebel·lió prengué entitat de moviment social. Faltaven nou mesos per a les eleccions i, malgrat que tots els partits havien aprovat per unanimitat la llei del Parlament que atorga legalitat al consorci per actuar, el PP es desmarcà tot d'una del consens i criticà les expropiacions. El PSM féu això mateix immediatament després. A les veus crítiques s'hi afegiren la resta de partits, excepte UM. Ni a l'Ajuntament de Palma ni al govern no se sabia la magnitud de les expropiacions que proposava el consorci. Val a dir que a la zona de la Platja de Palma –que és dins els municipis de Palma i de Lluçmajor– hi resideixen unes 12.000 persones. Si s'expropiaven unes 300 famílies, això volia dir –a unes 4 persones per família– que aproximadament un 10% de la població total de la zona es trobaria obligada a ser recol·locada. En tant per cent, es tractava d'un moviment forçós de gent com no es recordava a Mallorca.

Com si les crítiques s'encomanassin, també els hotelers de la zona començaren a menystenir el projecte perquè, a parer seu, no havien estat tinguts en compte, no s'havia negociat amb ells a l'hora de decidir quantes places hoteleres caldria reduir. Nájera va dir que almenys la meitat –la zona té unes 40.000 places–, però els empresaris consideraren excessiva la xifra.

Les protestes anaren creixent fins que reaccionà la batllessa de Palma, Aina Calvo, i, després, el president del govern, Francesc Antich. Tots dos del PSOE. Calvo va ser la primera de donar garanties als veïnats, dient que

La comissionada del consorci de la reforma de la Platja de Palma, Margarita Nájera, al costat de diverses autoritats, durant la presentació del pla per a la reconversió de la zona, l'agost d'enguany.

Margarita Nájera, acompanyada del president balear, Francesc Antich.

caldria fer la reforma, però amb “consens de tots els implicats”. L’ajuntament palmès era el primer que hauria d’aprovar la reforma urbanística, i tant el PP com el PSM se n’havien desmarcat. Per tant, era impossible d’aprovar-la. Després, el president Antich descartà la construcció d’un aparcament previst –també motiu de protestes per part dels veïnats afectats– i, més tard, també donà garanties en el sentit que s’hauria de repensar tot el projecte.

La setmana passada el Parlament donava el cop de gràcia a les expectatives inicials del consorci per a la reforma. El PP presentà un iniciativa que demanava que només s’avançàs de moment en aquelles inversions i actuacions que “generin consens polític i social”. Tota la resta de grups hi votaren a favor. A la pràctica, significa que es beneeix que les expropiacions siguin aturades indefinidament. Tot i que formalment cap representant polític no ho reconeix en públic, en privat confessen que això vol dir que s’haurà d’esperar que passin les eleccions i, llavors, segons les noves majories

polítiques a les institucions representades al consorci –ajuntaments de Palma i de Lluçmajor, Consell de Mallorca i govern balear, a més de l’espanyol–, ja es decidirà què es fa.

Qüestió política. Els equilibris polítics determinaran la concreció futura de la reforma de la Platja de Palma. Al consorci no hi ha representades únicament les institucions esmentades. Quan a l’agost es produïren les rebel·lions socials contra les expropiacions, tots els partits acordaren que dins l’ens de direcció del projecte també hi hauria una comissió estrictament política formada pels representants de cada partit, per evitar que torni haver-hi desavinences com les que es manifestaren amb relació a les protestes veïnals. Dit d’una altra manera, aquesta comissió ha de donar el vist-i-plau a cada passa concreta per a executar del projecte. Com que ara no hi ha consens sobre les expropiacions, s’aturen. Però i sobre la resta?

En teoria, la reforma en general va endavant, però d’ençà de l’esclat del mes d’agost ningú no pot saber

del cert què es podrà fer abans de les eleccions. El consens polític, empresarial i social que pareixia haver-hi a principi d’agost no hi és, tret de no fer passes que puguin suscitar polèmica. Tots els partits reconeixen que “caldrà fer sacrificis particulars pel bé general”, però cap no s’atreveix a dir en què consisteixen, i sobretot qui afectaran, aquests “sacrificis particulars”. En teoria, el govern espanyol continua disposat a invertir 1.000 milions d’euros en la reforma, però, ateses les retallades que des del mes de maig aplica a la despesa pública, tampoc ningú no pot estar segur de res; significativament, quan es presentà el projecte, a l’agost, el govern de Zapatero no hi envià sinó un càrrec de tercera línia, i d’aleshores ençà cap alt representant de l’executiu espanyol no ha refermat el compromís de finançament.

La reforma de la Platja de Palma no és morta, però sí en un estat semblant al somni induït. Les eleccions determinaran si recupera la consciència o no.

Miquel Payeras